

Ekologiskt i glaset

Foto: Ingrid Wall

Anna Malmberg serverar numera bara ekologisk mjölk till eleverna på Söderslättsgymnasiet.

Numera dricks det ekologiskt på förskolor och skolor i Trelleborg. I början av november gick storköken över till eko-mjölk som ett första steg i en ökad användning av ekologiska råvaror. Om fyra år ska en tredjedel av maten vara ekologisk.

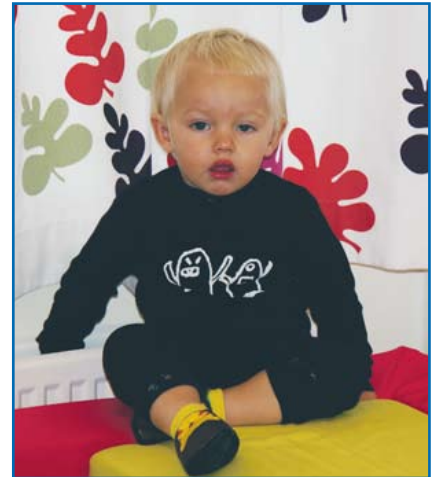
-Vi vill förstås dra vårt strå till stacken, säger Anna Malmberg som arbetar i köket på Söderslättsgymnasiet där man dagligen lagar till 2600 portioner. Nästa steg blir grönsaker. Redan idag serverar vi ett rejält salladsbord med mycket bönor.

Som ett led i att öka kunskapen om och förståelsen för övergången till ekologiskt mat fick nyligen ett 80-tal anställda åka på studiebesök hos en ekobonde.

Sidan 7

Pussla med Trelleborgs hus på sidan 12

400 fler i förskolan

Sidan 5

Gammal modell till heders

För inte så länge sedan var lärlings-systemet en vanlig väg in i yrkeslivet. Nu är modellen på väg tillbaka. Nu i höst har Söderslättsgymnasiet startat ett pilotprojekt där tio elever från och med i vår kommer att tillbringa stor del av sin gymnasietid som lärlingar i handeln.

Sidan 4

Julen varar en hel vecka!

I år kommer julen att vara en hel vecka i Trelleborg – från första till andra advent. Tidigare har julbyn på Rådhus-torget tagits bort efter julslytnings-söndagen men i år kommer den att stå kvar en hel vecka. Föreningar av olika slag kommer att tillsammans med skolelever, tomtefar och kända trelleborgare skapa julstämning för stora och små. Alldeles speciell blir nog den körkamp som kommer att utspela sig mellan kända elitidrottare som möts på en helt annan plan än den vanliga... Hur bra är egentligen TFF:s spelare på att sjunga julsånger?

Sidan 10

LEDAREN

Vikten av infrastruktursatsningar

Den svenska ekonomin är på väg in i en lågkonjunktur, förstärkt av finansskrisen, och om inte kraftfulla åtgärder vidtas så kommer tillväxten att stanna upp mer eller mindre drastiskt. I detta läge är alla överens om - inte minst från regeringshåll - att en av de verkningsfullaste åtgärderna man kan vidta, är att satsa rejält på ny infrastruktur. En sådan satsning speciellt när det gäller järnväg - både för person- och godstrafik - skulle få stor betydelse för Trelleborg.

Två nationella utredningar av landets hamnar och kombitrafiken bekräftar Skånes viktiga roll för den nationella försörjningen, där Trelleborg särskilt pekats ut som en av Sveriges tio viktigaste hamnar som man skall satsa på. Vad utredningarnas utpekande skulle innebära eller medföra har dock varit föremål för mycket spekulationer.

Utifrån ett Trelleborgsperspektiv kan man nu tyvärr konstatera att det här tydliga

utpekandet inte finns med i infrastrukturpropositionen, som kom i september. Regeringen pekar på att de flesta av de allmänna hamnarna ägs av kommunerna, där driftformerna varierar mellan aktiebolag (helägt eller majoritetsägt) eller förvaltningsform. Några få hamnar finns också där verksamheten drivs av privata intressenter. Ansvar för infrastrukturen inom ett hamnområde ligger entydigt på hamnägaren. Det statliga ansvaret för infrastrukturen enligt regeringen ligger i anslutning till hamnarna och då både på land- och sjösidan.

Det är också regeringens uppfattning att fördelarna med att inte peka ut några strategiska hamnar just nu överväger. Man har inte ansett det lämpligt att låsa verksamheten till vissa orter. Nu blir det istället så att man i kommande åtgärdsplanering utifrån verkens och regionernas analyser skall prioritera var landinfrastrukturen

behöver förstärka ett antal hamnar.

Region Skåne har i sin "Systemanalys för infrastrukturen i Skåne åren 2010 - 2020", som nyligen kom, konstaterat att Skåne idag är en del av en storstadsregion på 3,6 miljoner invånare som är i snabb förändring. Resandet med regional tåg har exempelvis under den senaste 10-årsperioden mer än fördubblats. Klimatfrågan sätter fokus på omställning av transportsystemet och inte minst på investeringar i järnvägar. Ökade satsningar motiveras såväl utifrån god samhällsekonomi som behovet av omställningar till långsiktigt hållbara lösningar. Staten bör därför öka sina anslag till infrastruktur.

Insatserna i Skåne har enligt systemanalysen en stark inriktning mot investeringar i järnväg och bland de största projekten i Framtidsplanen för järnväg ligger utbyggnaden Trelleborg - Malmö (ca 525 miljoner kr). Tyvärr måste man då konstatera att sedan regeringen nyligen presenterat sin närtidsatsning till vägar och järnvägar om totalt 10 miljarder kronor under 2009 och 2010 och i detta sammanhang inte pekat ut järnvägsutbyggnaden Trelleborg - Malmö, så räknar Banverket inte med att kunna få igång pågatågstrafik till Trelleborg förrän tidigast år 2016. En tidpunkt

som ligger alldeles för långt borta och är oacceptabel.

Befolkningstillväxten i sydvästra Skåne har de senaste åren gått mycket snabbt och även om den på kort sikt kan plana ut något, så är det uppenbart att de lokala arbetsmarknadernas geografiska utsträckning ökat, och att arbetspendlingen blivit allt mer omfattande. Samtidigt har Trelleborgs hamn utveckling under ett antal år varit rekordartad och det är ett nationellt intresse att godstrafiken via hamnen uppåt i landet fungerar på ett effektivt sätt. Det är således både för person- och godstrafiken till Trelleborg utomordentligt viktigt att järnvägsutbyggnaden mellan Trelleborg och Malmö snart kommer till stånd.

Kommunen kommer i ytterranden till verken och på andra sätt att protestera mot förskjutningen och påtala att medel måste utverkas och tillskjutas så att utbyggnaden kommer till stånd. Ett ändrat synsätt måste till från centralt håll, där man verkligen inser betydelsen av järnvägsutbyggnaden för Trelleborg, men även för hela den regionala utvecklingen i Skåne och för landet.

En fortsatt skön höst och så småningom en riktigt God Helg och gott slut på året önskar

Rutger Persson
Kommundirektör

ABBA på trelleborgska bidrar till hälsosammare Europa

Med hjälp av ABBA:s gamla slagdänga Mamma Mia ska eleverna på Serresjöskolan i Trelleborg lära sig själv och sina jämnåriga ett hälsosammare leverne. Gislövsbarnen är en del i ett EU-projekt, Tasting a healthier Europe.

- Spännande och mycket lärorikt, konstaterar eldsjelen och drivkraften bakom det svenska deltagandet, Åsa Roos. Nyligen kom hon hem från ett första möte i Wiesbaden i Tyskland där de sex skolorna från lika många länder träffades.

Med sig i bagaget till Wiesbaden hade Åsa Roos Trel-

leborgsrygsäckar till de fem andra skolorna som deltar i projektet. På en DVD-skiva presenterar sig Serresjöskolan och det gör man med besked - till tonerna av Mamma Mia. Alla skolans 330 elever, från sexåringar till sjätteklassare dansar till ABBA, iförda blågula kläder. Dansen filmades och nu ska rörelserna och musiken sprida sig ut över kontinenten. Att dans och musik är ett sätt att bidra till ett hälsosammare Europa är budskapet.

- I Wiesbaden träffade vi representanter från de andra skolorna, berättar Åsa Roos som är idrottslärare på skolan och en välkänd profil

inom showdans i Trelleborg. Det är också Åsa som gjort koreografin till dansen.

Skolorna och deras upptagningsområde varierar och nu är det tänkt att vi ska lära känna varandra under de knappt två år som EU-projektet pågår. Eleverna träffas inte men håller kontakt via Internet, med e-post och chatt.

En speciell vägg i foajén på skolan är avsatt till karta, foton och annan information om vänskolorna. Från Danmark deltar Nordre skola i Viborg med 600 elever i klasserna 0 till 10. Blücherschule i tyska Wiesbaden har 390 elever från 36 olika nationer.

Island deltar med Brekkuskoli från norra delen av ön. Hit går det inte att komma vintertid annat än med flyg, vägarna är inte farbara. Park Hill Primary School i Coventry i England präglas av liten påverkan från andra kulturer. Can i Vä i Turkiet ligger i en industristad med mycket öppna kolgruvor.

Under perioden träffas projektdeltagarna regelbundet och redovisar de olika arbetsuppgifterna som var och en har fått.

- Vi har fått förmånen att så som värd för finalmötet i maj 2010, och det är vi förstas väldigt glada för, konstaterar Åsa Roos som arbetar med Anna Jansson.

Varje land har sina speciella uppgifter, Island exempelvis svarar för den webbsida som ska berätta om vad som

Vårt Trelleborg

Trelleborgs kommun
Algatan 13
231 83 Trelleborg
Telefon: 0410-73 30 00

E-post: trelleborgs.kommun@trelleborg.se
Hemsida: www.trelleborg.se

Vårt Trelleborg ges ut av Trelleborgs kommun fem gånger per år och distribueras till alla hushåll i Trelleborgs kommun.

Upplaga: 20 000 ex

Ansvarig utgivare:
Kommundirektör
Rutger Persson
tel: 0410-73 31 11
rutger.persson@trelleborg.se

Redaktör:
Informationschef
Ingrid Wall, 0410-73 31 31

Grafik & layout:
Infomaster
Susanne Nilsson

Tryck:
JMS, Vellinge

Internet:
Vårt Trelleborg kan även läsas på kommunens hemsida på adressen www.trelleborg.se/vt.

Frågor:
Om du har frågor om innehållet eller inte har fått ditt exemplar av Vårt Trelleborg kontakta:
Tel: 0410-73 31 31
E-post: tidning@trelleborg.se

Allt innehåll i tidningen omfattas av gällande upphovsrättslagstiftning.

sker. Serresjöskolan har fått till uppgift att undersöka matproduktionen i de olika länderna. Tillsammans ska de sex skolorna bland annat producera en kokbok.

- Och så hoppas vi förstas att Mamma Mia-dansen ska sprida sig över hela Europa, säger Åsa Roos.

Ingrid Wall

Fotnot: Tasting a healthier Europe är en del av EU-projektet Lifelong Learning Programme Comenius. Mer information finns att hämta på Serresjöskolans hemsida på www.skola.trelleborg.se och på www.Internationalprogramkontoret.se under fliken Comenius.

Västra Torp under lupp

Foto: Ingrid Wall

I tusentals år har människor bott och verkat i Böste och Västra Torp. Spåren i naturen går från stenålderns gånggrift via medeltida byar till krigsårens Per Albin-fort och dagens sommarstugor. Under det senaste halvåret har Västra Torp tillsammans med ytterligare tre byar i Skåne varit föremål för en omfattande kartläggning av Regionmuseet i Kristianstad.

– Vi vill lyfta fram ursprunget och sammanhangen mellan natur och kulturvärlden i dagens kustlandskap och göra dessa synliga, berättar Åsa Jakobsson, biolog på Regionmuseet och en i den trio som arbetat med projektet.

Vad är det som gör byarna vid kusten till vad de är idag? Vilka natur- och kulturspår finns det från förr, och varför? Hur långt sträckte sig bymarkerna på 1700-talet?

Dessa frågor och många fler låg till grund för projektet "Kust och historia i Skåne". Förutom Västra Torp har Gessie i Vellinge kommun, Barsebäck i Kävlinge och Maglehem i Kristianstad skärskådats av en arkeolog, en byggnadsantikvarie och en biolog som rört sig ute i och runt byarna.

– Vi har tittat på byarna utifrån våra ögon, studerat strukturer, element och egenskaper som format området sedan lång tid tillbaka.

Det praktiska arbetet följdes upp nu i höst med en träff för de boende i byn. Det är viktigt att arbetet också omfattar bybornas kunskap och känslor.

Framtiden?

– Vad tycker de som bor i byn är mest intressant och värde-

fullt och hur kan en hållbar framtid se ut? Allt samlas i en slutrapport som kommer senare i höst, förklarar Åsa Jakobsson som gläds åt engagemanget bland byborna i Böste och Västra Torp. Till träffen i gamla skolan kom så mycket folk att stolarna inte räckte till!

Och visst är Västra Torp och Böste spännande! Redan under bondestenåldern började markerna att brukas tror experterna. Det innebär att här har människor bott i det öppna landskapet i mellan fem och sex årtusenden. Den 5 000 år gamla Erkes dös, en gånggrift, är bevis på den saken. Snorthög dateras till bronsåldern, och på gränsen till grannbyn Östra Torp finns en större boplats som kan ha varit föregångaren till byarna Östra och Västra Torp.

– I Västra Torp vittnar den samlade bykärnan med sitt ganska oregelbundna vägnät om hur strukturen på de medeltida byarna såg ut. Böste är känt åtminstone från 1629 som ett av många lägen längs kusten.

Havet gav utkomst

Havets betydelse för de boende har varit stort i alla tider. Ur havet kom födan, men också tången att gödsla åkrarna med och ejderdun till bolstervaren. Havet innebar också förbindelselänken till andra länder och andra människor. I Östra Torp talar Köpmansmagasinets tjocka väggar om Napoleonkrigens många möjligheter till lukrativ handel, och under århundradenas lopp har mer än ett fartyg gått på grund utanför kusten.

Idag betar kor och hästar längs de öppna strandmar-

kerna öster och väster om Böste. Fredligt vandrar de längs Per Albinlinjens fort som byggdes som försvar för Skåne under andra världskriget. Inte mindre än sexton värn ligger längs med kust-räckan här, ett tydligt vittnesmål om den ofärd som hotade Sverige för inte så länge sedan.

300 år gammal

Den äldsta lantmäterikartan över Västra Torp är daterad 1702. Här syns det tydligt hur bymarkerna är uppodlade. Växt och djurlivet har tvingats att anpassa sig till människan.

– Strandmarkerna är de mest intressanta ur naturperspektiv, menar Åsa Jakobsson. Förutom salttåliga växter som trift finns här flera arter som tidigare varit knutna till odlingslandskapet en bit inåt land. Exempel är backnejlika, backsippa, gulmåra, blåklocka, harklöver och gråfibbla. Strandmarkerna är också viktiga rastplatser och häckningslokaler för många fågelarter.

– Också de för södra Skåne så karakteristiska pileallerna är väsentliga, inte minst för fåglar, insekter och lavar i de annars relativt trädfattiga Söderslätt.

Bebyggelsen i Västra Torp är typisk för området med putsade vita fasader, ursprungligen säkert kalkade med kalk från ugnarna i Östra Torp. De praktfulla mangårdsbyggnaderna har liksom skolan stora spröjsade fönster och putsdekor.

Söderut

– Vår kartläggning visar att under de senaste tvåhundra åren har en förskjutning av bebyggelsen skett söderut,

från byn ner mot kusten. De tjugo gårdarna i Västra Torp har reducerats till fem, medan Böste växte under senare delen av 1800-talet när fisket och sjöfarten blomstrade. Under senare delen av 1900-talet har ett sommarstugeområde byggts i västra delen av Böste.

Väl bevarat

Böste är ett av de bäst bevarade fiskelägena längs sydkusten, trots att det saknar hamn. Här ligger de små långa längorna med sina karakteristiska släppor mellan husen, trånga gränder, grusade vägar och långsmala tomter som sträcker sig ner mot havet. De vitputsade husväggarna, stråtaken och prunkande trädgårdarna vittnar om en tid som flytt.

– Böste har uppmärksamats för sin unika karaktär, och bebyggelsen är också skyddad av områdesbestämmelser. Folklivsarkivet i Lund har dokumenterat fiskeläget och länsstyrelsen nämnder i sitt regionala kulturmiljöprogram från 1984 speciellt att ett av husen som är särskilt kulturhistoriskt värdefullt kan utredas för byggnadsminne.

Arbetet med att kartlägga Västra Torp och de tre andra byarna har stötts av medel från Region Skånes miljövårdsfond och av de inblandade kommunerna. Den som vill veta mer om bakgrunden och så småningom ta del av rapporten kan finna mer kunskap på Regionmuseets hemsida, www.regionmuseet.se under kulturmiljö och kulturlandskap.

Ingrid Wall

Trelleborg krymper

Befolkningen fortsätter att öka i Trelleborgs kommun, men ytan krymper... 9.400 kvadratmeter mark från Skegrie 3:3 i Hammarlövs församling kommer att föras över till Höllvikens församling och Vellinge kommun.

Anledningen är att E.on Gas Sverige AB har köpt nästan 12 000 kvm av Stävie 14:1 i Vellinge kommun och de nära 10 000 kvadratmetrarna av Skegrie 3:3. Avsikten är att bilda en fastighet där bolaget ska bygga en mät och reglerstation för naturgas. För att kunna genomföra fastighetsregleringen krävs att marken förs över från Trelleborg till Vellinge.

Lyssna på fullmäktige

Numera behöver man inte befinna sig på plats i Trelleborgssalen i Parken när kommunfullmäktige sammanträder. Det går - nästan - lika bra att sitta hemma i soffhörnet och lyssna på radio. Från och med sammanträdet i september sänds sammanträdet i närradion på Radio Trelleborg 92,8 MHz. Varje direktsändning börjar kl. 18.30 och pågår till sammanträdet avslutas.

I efterhand publiceras inspelat material på kommunens hemsida, www.trelleborg.se.

Måltiden får egen dag

Med festligt dukade bord och lite extra på tallriken firades Måltidens dag för en tid sedan. På kommunens olika särskilda boenden samt på Akka fick måltiden extra uppmärksamhet denna torsdag.

Det var elfte gången som Måltidens dag firades i Sverige, detta sker alltid i samma vecka som World Food day och alltid på en torsdag.

Måltidens Dag är ett evenemang för måltiden, för de som äter, för de som lagar, för de som odlar och föder upp, för de som transporterar råvarorna, för de som forskar och alla de som någon gång funderar kring maten och måltiden, berättar Charlotte Thelander som är dietist och just nu arbetar med ett speciell projekt kring nutrition hos äldre.

Gymnasiet öppnar dörrarna

Torsdagen den 11 december är det öppet hus på Söderslättsgymnasiet i Trelleborg. Mellan klockan 17 och 20 kan alla intresserade berättas mer om de olika gymnasieprogrammen. Snart stundar valet till gymnasiet, ett val som för många får stor betydelse för vägval i livet.

I matsalen på S:t Nicolai plan finns elever och personal från alla program samt studie och yrkesvägledare. Här får man en första försmak av vad de olika programmen erbjuder. Nästa steg blir att besöka de specifika programmen som lockar. Barn och fritid, handels och administration, omvårdnad, de fyra olika inriktningarna på samhällsprogrammet, IV-programmet och särskolans tre nationella program finns på plats. Elever från de ekonomiska utbildningarna presenterar sina företag och håller julmarknad, medan handelsprogrammets kiosk och café är öppet. Också mediatekets dörrar står öppna denna afton.

Soppa

På Bastionskolan bjuder Hotel och restaurangprogrammet på värmande soppa redan i entrén. Också här finns alla de olika programmen på plats för att visa upp sin verksamhet. Här finns byggprogrammets tre inriktningar, el, estetprogrammet, fordon, hotell och restaurang, naturvetarna, teknikcollege med sina fem inriktningar, teknik, industri och särskolans nationella program. Klockan 18 och 19 ger naturvetenskapliga programmet sin kemishow, esteterna bjuder på kvällsprogram med öppen danslektion, teater, diverse konserter och utställning på bildavdelningen. Utställare från bygg, måleri och elbranschen finns också på plats.

Skatten oförändrad

Kommunalskatten i Trelleborg kommer också nästa år att vara oförändrad, 20,36 kronor. Till detta kommer skatten till Region Skåne, begravningsavgift och eventuell kyrkoskatt. Budgeten för 2009 fastställdes av kommunfullmäktige i slutet av november.

Lärlingsystemet till heders igen Gymnasiet startar pilotprojekt

Foto: Ingrid Wall

Här är första kullen med lärlingselever samlade på stora trappan på Söderslättsgymnasiet. Från och med vårterminen kommer de att tillbringa tre av veckans fem dagar ute på olika arbetsplatser.

- Jag vill jobba med människor, jag tycker om att snacka med folk och serva andra.

Daniel Nilsson tvekar inte en sekund, han vet precis varför han valt att bli en av pionjärerna på det nya lärlingsprogrammet på Söderslättsgymnasiet. Efter jul kommer Daniel och nio av hans skolkamrater att tillbringa tre av veckans fem dagar ute i arbetslivet.

För inte så länge sedan var lärlingsystemet en vanlig väg in i yrkeslivet för unga människor. Många har lärt sig sitt yrke från grunden genom att arbeta tillsammans med äldre kollegor. Nu kommer den "gamla" modellen till heders igen.

- Det här är väldigt spännande, tycker Yvonne Ljungberg som håller i trådarna för lärlingsutbildningen. Det är ett sätt att kombinera teori och praktik och få en väldigt verklighetsanpassad utbildning. Intresset är också stort, inte minst från näringslivet.

Lärlingsutbildningen är en del av Handelsprogrammet på gymnasiet och försöks-

verksamheten kommer att pågå under tre läsår, fram till juni 2010.

- Det slumpade sig att det var just tio elever som uttryckte intresse att välja lärlingsystemet, säger Yvonne Ljungberg. Urvalen har skett via ingående intervjuer och kontakter med föräldrar och elever.

Kombination

- Det var i samband med Öppet hus här på gymnasiet som jag hörde talas om programmet, berättar Nathalie Nilsson som hoppas på en lärlingsplats inom livsmedelssektorn. Det passar mig bra att blanda praktik och teori.

Syftet med utbildningen är att ge en grundläggande yrkesutbildning och en ökad arbetslivserfarenhet. Genom att tillbringa tre dagar i veckan ute på affärsgolvet får eleverna en rejäl dos kunskap om yrket och arbetsplatsen, stödd av en handledare. Resterande två dagar sitter eleverna i skolbanken för att läsa kärnämnen som matematik, svenska, engelska och historia bland annat.

Av de totalt 2500 poäng som den treåriga utbildningen omfattar förläggs minst hälften, 1250 poäng, till arbetsplatsen. Den första terminen av de sex tillbringas dock på heltid i skolan.

Eleverna som går lärlingsutbildningen har sin egen mentor, Cecilia Bergh, och får en individuell studieplan. Lärare från skolan besöker regelbundet eleverna ute på arbetsplatsen. Mentorn har också ett extra ansvar för planering, uppföljning och betygssättning av yrkeskurserna. Betygen sätts i samråd med handledaren på arbetsplatsen.

- Flera gånger per termin träffas eleven, handledaren och mentorn för att gå genom yrkeskurserna, lägga upp en gemensam planering och för att bedöma kunskapsnivån i de olika kursmomenten, säger Yvonne Ljungberg som tror att lärlingsprogrammet kommer att vara ett alternativ i framtiden.

Den första kullen på Söderslättsgymnasiet är alla entusiastiska inför vad som komma skall. Att få ta eget ansvar och få in en fot på

arbetsmarknaden är viktiga argument för ungdomarna.

- Här får vi både utbildning och praktisk erfarenhet, det är perfekt.

Ett speciellt lärlingsråd ska bildas med företrädare för berörda arbetsgivare, arbetstagare, branscher, lärare och elever. Rådet ska bistå skolan och rektorn när det gäller att utveckla samverkan mellan skolan och arbetsliv, ordna lärlingsplatser och i övrigt syssla med praktiska ting kring den "nygamla" modellen.

Efter jullovets väntar verkligheten på de åtta tjejerna och två killarna som är pionjärer inom lärlingsprogrammet i Trelleborg. Deras arbetsplatser varierar, men finns alla inom handelssektorn. Någon ska de närmaste åren gå som lärling inom livsmedel/special, någon i en sportbutik medan en tredje kommer att få sin utbildning i en klädaffär. Flertalet kommer att arbeta i Malmö.

- Det är inga problem, det är värt besväret att pendla.

Ingrid Wall

400 nya platser i förskolan behövs för att möta Trelleborgs framtid

Trelleborg fortsätter att växa. 2007 innebar nytt rekord med 699 nya trelleborgare. 2008 ser ut att komma i närheten av samma ökningstal, efter åtta månader av året hade befolkningen vuxit med 423 personer.

Även om den rådande finanskrisen påverkar människors benägenhet att flytta, så kommer Trelleborg att också framöver vara en inflyttningsort. Allra först märks detta i förskolorna.

- Vi räknar med att behöva öka antalet platser i förskolan med 400 fram till 2016, säger utvecklingschefen Mats Lundqvist. Räknet rakt av betyder det 23 nya avdelningar inom barnomsorgen.

För en kort tid sedan invigdes Modeshög i sin nya skepnad som förskola. I snart hundra år har byskolan vid riksväg 9 lärt barn läsa och skriva. För några år sedan byggdes Granlunda om från skola till förskola, också det ett exempel på hur behoven förändras i de olika områdena. Ljunggrenska skolan kommer att byggas om och till för att ta hand om barnen från Centralskolan. Det huset fungerade ursprungligen som Trelleborgs första fritidsgård, Hemgården, och användes därefter i många år som vårdskola inom gymnasiet. Idag är det barn från 6 år och upp till och med tolv år som går i skolan som en gång byggdes som privatbostad!

På Skolförvaltningen, som har hand om förskolorna i kommunen, pågår en ständig planering inför framtiden. För skolbarn är planeringshorisonten lite längre, det dröjer ju trots allt sex år innan barnen börjar skolan. De mindre barnen däremot dyker upp i det kommunala systemet redan vid ett års ålder.

0,7 förskolebarn

- För varje ny bostad som byggs i kommunen räknar vi schablonmässigt med 0,7 barn i förskoleåldern, säger Mats Lundqvist. Givetvis varierar detta, speciellt om bostäderna är avsedda för en speciell målgrupp, exempelvis barnfamiljer eller äldre personer.

Av erfarenhet vet planerarna att efterfrågan på barnomsorg följer automatiskt på bygget av ett nytt bostadsområde. Tidigare i år invigdes Uddens förskola på Stavstensudde med tre avdelningar. Trycket på fler platser är dock redan så stort att förskolan planerar att byggas ut med ytterligare två avdelningar redan nästa år. Den tilltänkta utbyggnaden fanns med i planeringen redan från början så huset är byggt för att kunna "dockas" med ytterligare avdelningar.

Väster om Stavstensudde pågår planering för området som fått namnet Maglarps strand. Detaljplanerna visar på mellan 800 och 1000 nya bostäder totalt med en första inflyttning tidigast 2011. Utbyggnadstakten beror på konjunkturen men det torde ta kring tio år att bygga området helt klart.

- Sannolikt kommer man att planera för flera förskoletomter i området, säger arkitekten Lars Karud som gjort en sammanställning av den planerade bostadsbebyggelsen fram till 2015/2016.

Med en utbyggnadstakt av 60-100 nya bostäder per år innebär det ett behov av 60-70 platser varje år, vilket innebär runt fyra avdelningar.

Nära nya motorvägen

Också Västra Tommarp växer. 25 tomter i östra delen av byn håller på att säljas och ytterligare 33 tomter finns med i en pågående planprocess. Redan nästa år kan en första inflyttning ske och mycket tyder på att Västra Tommarp också framöver kommer att vara populärt som inflyttningsort. Närheten till nya E6:an och Trelleborg är faktorer som pekar i den riktningen. Sett ur förskoleplaneringsperspektivet behövs det en avdelning nästa år och ytterligare en 2011.

Grannbyn i väster, Skegrie, växer kraftigt. Just nu arbetar stadsbyggnadskontoret på ett detaljplaneförslag för ett område söder om Stationsvägen. 70 småhustomter kan det bli här, med första inflyttning 2011. Antagligen är inte Skegries expansion slut med detta, samma skäl som talar för Västra Tommarp gäller också för Skegrie. Fler om-

Foto: Ingrid Wall

råden kan bli aktuella, och kommunen har köpt in mer mark i östra delen av byn. Förutom de förskolor som planeras att stå klara nästa år och 2010 räknar planerarna med att behöva ytterligare 50 platser under åren 2011 och 2012.

100 nya bostäder

På Öster planerar Mjölbyvillan att bygga runt hundra bostäder på Svartessjöområdet. Tidigast andra halvåret 2009 blir det aktuellt med inflyttning i området som beräknas ta tre år att bygga ut. Totalt kommer området att generera 3,5 avdelningar under åren 2009 till 2011. Ett stycke österut, söder om Serresjöskolan planerar Skanska att bygga cirka trettio småhus med start i början av nästa år. 2010 skulle det betyda behov av en förskoleavdelning. I Smygehamn går utbyggnaden i långsammare takt och här räknar planeringsfolket med ett tillskott av sju nya platser per år. Beddinge saknar idag kommunal förskola, men här har utbyggnaden kommit igång med åretruntbebyggelse. Taktens är dock måttlig och också här tror man att det handlar om behov av sju platser per år - 2011 skulle det betyda 1,5 avdelning.

I centrala Trelleborg kommer nya bostäder att byggas i kvarteret Sjöjungfrun söder om gamla polishuset och i kvarteret Betan som ligger norr om. 2010 skulle det innebära behov av cirka 28 förskoleplatser och framöver runt 18 per år under perioden 2011 till 2014. Också andra planer för byggande i centrum kommer att generera behov av fler platser i förskolan i en takt med cirka 10 per år.

Också för Mellanköpingsområdet finns planer, totalt handlar det om cirka 400 bostäder i villor och flerfamiljshus. Första inflyttning bedöms bli tidigast 2015. På lång sikt kan det behövas runt 100 förskoleplatser i området.

- Men, konstaterar Mats Lundqvist, det är skillnad mellan planering och verklighet. Mycket kan hända. Generellt sett planerar vi dock efter att ha större förskolor med fler avdelningar än flera små. Sårbarheten blir mindre när det gäller exempelvis personal och vi kan bättre utnyttja resurserna.

Ingrid Wall

Fotnot: Just nu finns 1930 barn i förskolan i Trelleborgs kommun, i åldrarna 0 till 5 år.

Nytt liv i Modeshög

Nu ljuder åter barnskratten mellan väggarna på Modeshög. När nya Serresjöskolan invigdes för ett drygt år sedan behövdes inte längre den gamla byskolan vid väg 9. Under våren har byggnaderna byggts om och nu är det full fart i huset igen. Skolan har blivit förskola, och hittills har ett femtiotal barn funnit sig väl tillrätta i de ombyggda skolsalarna.

Modeshögs skola är byggd runt 1910, marken köptes av dåvarande Gislövs kommun i december 1908. I många år fungerade Modeshög som byskola för traktens barn. Namnet kommer efter en gammal bronsåldershög som tidigare låg på området.

På 1980-talet diskuterades en nerläggning av skolan. I takt med att Dalköpingsområdet och Gislövs läge byggdes ut ökade dock elevantalet och i slutet på 1980-talet fick skolan en fast paviljong. En omfattande om- och tillbyggnad skedde 1995, då skolan fick en ny flygel samt ny matsal och tillagningskök. Efter hand kompletterades också skolan med ytterligare paviljonger för att möta det ökande elevantalet.

När nya Serresjöskolan en dryg kilometer längre västerut togs i bruk höstterminen 2007 blev det möjligt att bygga om skolan till förskola. Förskolans yta är 1450 kvm och omfattar den del som är byggd på 1990-talet samt personalutrymme i den gamla skolbyggnaden. Ombyggnaden har kostat cirka fyra miljoner. Förskolan har fyra avdelningar - Blåmusslan, Maneten, Snäckan och Tångträskan. Här finns idag 51 barn födda åren 2003 till 2007.

Chefer lämnar

Två av förvaltningscheferna i Trelleborgs kommun kommer att lämna sina anställningar. Det är socialchefen Karin Cederholm och fastighetschefen Roland Persson. Rekrytering av ersättare till tjänsterna har startat.

Gislöv växer

Trots finanskris och allmän oro för vikande konjunkturen så fortsätter Trelleborg att växa. Skanska planerar att börja bygga på ett nytt bostadsområde på Serresjö, norr om Gislövs läge. Totalt kan mellan 30 och 40 hus byggas på marken som ligger mellan Horngäddvägen i söder och nya Serresjöskolan i norr.

När Serresjöområdet planerades och byggdes under förra året och i år, undantogs området är som runt fyra hektar stort. Nu har dock byggföretaget köpt marken och planerar att starta byggandet inom kort med ett tiotal hus.

Klart för Museiflytt

Efter flera års diskuterande har nu kommunfullmäktige fattat ett slutgiltigt beslut att flytta Trelleborgs museum från Skyttsgården till gamla Tingshuset vid Stortorget. Dock måste huset först genomgå en grundlig renovering och inflyttning kommer att ske först i januari 2010.

Bottenvåningen i huset kommer att ha museibutik och café med utsikt mot Stadsparken. Här blir det också en filmsal som dessutom kan användas vid föredrag för mindre grupper. Också entréhallen kommer att kunna användas vid olika typer av sammankomster.

På bottenplanet blir det två rum för tillfälliga utställningar på tillsammans runt 300 kvm. Ambitionen från museiledningens sida är att alltid visa minst en konstutställning. Rum för experimentverkstad blir det också. Den stadshistoriska utställningen som ursprungligen planerades till 750-årsjubileet kommer att ta stor plats i huset. Här fokuseras på tiden från 1867 och fram till våra dagar. De allra äldsta trelleborgarna, Skateholmarna, kommer att få nytt hem i en cirka 80 kvm stor lokal längst ner i husets sydvästra del.

Nästa år kommer museets stora samlingar att flytta till ett nytt magasin. Här kommer man på ett bättre sätt än tidigare att kunna ta om hand alla de föremål som museet förfogar över. Magasinet kommer också att kunna ta emot besökare.

En ritning över hur det nya museet är tänkt finns på www.trelleborg.se/museum.

LIP och KLIMP har gjort Trelleborg till miljökommun

Foto: Bertil Hagberg, Sesamphoto

– Visst har vi gjort skillnad! Det senaste decenniet har förkortningar som LIP och KLIMP utgjort en icke oväsentlig del av verksamheten på Agenda 21-kontoret i Trelleborgs kommun.

Uttytt betyder bokstavskombinationerna Lokalt Investeringsprogram respektive Klimatinvesteringsprogram. Staten har delat ut ett antal miljarder till kommunerna i syfte att få igång olika projekt som förbättrar miljön.

Nu är det dags att summera jobbet så här långt;

– Vi är stolta och lyriska! Teater, havsturer, happening, föreläsningar, solfångare, fjärrvärme, ett nytt Albäck och mycket, mycket mer har blivit gjort, konstaterar Agenda 21-samordnaren Anitha Ljung.

– Ända bort i Japan har vårt miljöarbete blivit känt, och det för ett projekt som aldrig blev förverkligat...

När riksdagen införde LIP 1998 anslogs totalt 6,2 miljarder kronor för att öka

kommunernas motivation att arbeta för ett mer hållbart samhälle. Samtidigt var LIP ett sätt att stimulera en svag arbetsmarknad med så kallade gröna jobb.

När första LIP avslutades hade sammanlagt 4,4 miljarder utnyttjats av landets kommuner. Det var emellertid först i tredje försöket som Trelleborg lyckades få projekt godkända. Totalt har Trelleborg fått godkänt ett LIP och två KLIMP-projekt. I maj 2001 fick Trelleborg klartecken till ett par projekt som totalt var kostnadsberäknade till 25,5 miljoner, varav 11,3 miljoner skulle komma från staten.

Japanskt intresse

– Tyvärr blev två av projekten aldrig förverkligade, säger kommunekologen Cathrine Ek. Det ena, att göra Simlinge till självförsörjande med biogas, var beräknat till nära tolv miljoner kronor. Tanken att låta djurspillningen värma byn har tilldragit sig stor uppmärksamhet. Vi har haft åtskilliga studiebesök från Japan bland annat.

Det andra projektet som stöp på mållinjen var avloppsrening i liten skala, tanken var att vattnet skulle användas för bevattning av en salixodling.

– Sammanlagt kostade projekten 13,6 miljoner, varav vi fick 4,9 miljoner i bidrag.

Det mest synbara projektet är utvidgningen av Albäcksskogen. Målet har varit att bevara och öka den biologiska mångfalden och reducera tillförseln av näring till Östersjön genom att anlägga våtmarker. Väntan på Miljödombstolen blev lång men nu har området vuxit både genom plantering av fler träd,

nya betesmarker och en allmänt ökad tillgänglighet. Albäcksskogen är trelleborgarnas närmsta "skog" och har stor betydelse både för barn och vuxna. Skogen används flitigt av skolorna och som rekreations- och motionsområde.

Åmossarna norr om Haglösa är en annan naturpärla i kommunen. Genom LIP-projektet har området blivit tillgängligt och hit gör skolor utfärder för att se och lära mer.

Att naturen har en fantastisk förmåga att läka visar vassbäddarna i Smygehamn. Istället för att på mekanisk väg behandla rötslammet från avloppsreningsverket pumpas vattnet ut i åtta stora bassänger där vassen tar hand om lagringen.

Gott exempel

– Vassbäddarna i Smyge används av Naturvårdsverket som gott exempel, säger Cathrine Ek.

Efter några år med LIP valde regeringen att satsa på KLIMP. Totalt anslogs två miljarder för åtgärder som ska minska utsläppet av växthusgaser. Programmen löper över fyra år och ska slutredovisas till våren.

– För att få KLIMP-pengar krävs en klimatstrategi, säger Anitha Ljung, samverkan mellan näringsliv och kommun och att allmänheten engageras och informeras.

I april 2004 antog kommunfullmäktige Trelleborgs klimatstrategi och av de åtta projekt som kommunen sökte anslag för, beviljades hälften.

– Solfångare på Vångavallen och Dalabadet har gått loss på drygt en miljon kronor medan utbyggnaden av

fjärrvärme belöper sig till runt 90 miljoner. Av den kostnaden står staten för 15,5 miljoner kronor.

– Vad har då arbetet gett oss, frågar sig Anitha Ljung och ger själv svaret:

– Vi har profilerat oss som miljökommun, vi har uppgrädat miljöarbetet, ökat samverkan och lagt en bra grund för framtiden.

Knappast någon trelleborgare har lyckats undgå att träffa på LIP och KLIMP. Via hemsidor, broschyrer, tidningsartiklar, teaterföreläsningar, båtturer och utbildningsinsatser av olika slag har allmänhetens kunskap ökat. Teaterföreläsningen Miljöboven i samarbete med Piggsvinsteatern sågs av 300 lågstadielever i våras.

En enkätundersökning 2006 och 2008 visar att trelleborgarna tagit till sig den pågående miljödebatten, och flertalet säger också att de ändrat sitt beteende. Under de två år som gått mellan undersökningarna har andelen som kan tänka sig att köpa en miljöbil ökat exempelvis.

Också framöver kommer Trelleborg att fortsätta engagera sig i arbetet att göra en insats för miljön. Ett projekt, i särklass större än alla andra, finns i det pågående KLIMP-arbetet. Det handlar om att skapa en anläggning för biogasproduktion i det gamla sockerbruket i Jordberga. Skanska Biobranslebolaget planerar för en satsning på 240 miljoner kronor, varav staten ger bidrag med 36 miljoner.

Ingrid Wall

Fotnot: Mer information om LIP och KLIMP finns att läsa på www.trelleborg.se.

Uppdrag: Bygg en bil!

I vilken sydvästskånsk kommun finns de bästa bilbyggarna? Den frågan får sitt svar den 2 december när elever från gymnasieskolorna i Trelleborg, Svedala och Vellinge möts för att göra upp i Projekt Bilen. I en av handbollshallarna i Söderslättskallen kommer

tävlingen att genomföras i fyra moment.

– Uppgiften är att bygga en fungerande radiostyrd bil, berättar Mats Sandberg som är utbildningssamordnare på Söderslättsgymnaset. Bilen ska kunna färdas på en i förväg bestämd snitslad bana. Det finns ingen möjlighet att träna på banan i förväg.

Varje lag består av tre elever och de har till sitt förfogande elektronikkomponenter, däck och kugghjul, samma

för alla. De komponenter som eleverna tillverkar ska göras efter givna ritningar.

Tävlingarna kommer att pågå stor del av dagen den andra december. En av deltagarna är först i mål, och det momentet avgörs på tävlingsdagen. Studenter från Lunds Tekniska Högskola kommer att fungera som domare i andra moment – bästa design och presentation av projektet. Också bästa kvalitet på chassi, bästa veteranbil, bästa sportbil, bästa F1,

bästa Hot Rod och fri karosklass ska utses. Och precis som på hundutställningar utses "Best in show". Eleverna från KTH har själv definierat sina kriterier efter vilka bilarna ska bedömas. Också de olika kursmålen kommer att betygssättas.

En totalsegrare kommer att utses efter för- och eftermiddagens tävlingar, prisutdelningen sker runt 14.30 på eftermiddagen.

För naturen och djurens skull – Nu satsar Trelleborg på ekomat

Foto: Ingrid Wall

Foto: Ingrid Wall

Det har redan börjat med mjölk, fil och grädde. Nästa år är det dags för morötter, vitkål och andra grönsaker.

Trelleborg håller bit för bit på att ta klivet över till ekologisk mat. Om tre år, 2012, ska en tredjedel av alla de livsmedel som kommunen köper in till skolor, äldreboenden och andra institutioners vara ekologiska.

- Bra, tycker Anna Malmberg och hennes kollegor i storköket på Söderslättsgymnasiet. Vi måste alla dra vårt strå till stacken för att värna om naturen och miljön.

I somras fattade kommunfullmäktige i Trelleborg ett beslut om att inköp av ekologiska livsmedel för kommunens alla olika förvaltningar. Nästa år ska minst tio procent av alla livsmedel som köps in vara ekologiska, år 2012 minst trettio procent. Successivt kommer matvarorna att bytas ut till ekologiska alternativ, i den takt som det finns tillgång på dylika. Det kommer bland annat innebära att vissa råvaror blir mer säsonganpassade.

- Vi kommer att arbeta med att ta fram bra matsedlar och recept, säger Catharina Nord-

mark som ingår i den arbetsgrupp som fått i uppdrag att ta fram handlingsplaner som ska underlätta inköp av ekologiska livsmedel.

8 000 portioner varje dag

Varje dag serverar Trelleborgs kommun tusentals portioner på förskolor, skolor, särskilda boenden och institutioner av olika slag. Skolan står för runt 8 000 portioner per dag, bara på Söderslättsgymnasiet lagas varje dag 2 600 portioner. Runt tusen av dessa äts på gymnasiet, hälften vardera på S:t Nicolai plan och på Bastionskolan. Vannhögsskolan förses med runt 750 portioner och dessutom lagar den tio kvinnor starka personalen på gymnasiet mat till förskolor och skolor i Anderslöv.

Just den här dagen står det kalkongryta med ris på matsedeln. Som alternativ finns såväl fisk som kyckling och en vegetarisk rätt. Salladsbordet är väl tilltaget och rårivna morötter har sällskap av bland annat en bönsallad och gurka.

Nytt sedan några dagar tillbaka är att mjölken, grädden och filen är ekologiska. De lysande skyltarna på mjölk-

barerna berättar att här serveras ekologisk mjölk.

- Det är inte många som kommenterat det hela, konstaterar Anna Malmberg som förestår storköket. Vi har haft ekologiska mejeriprodukter en gång tidigare på försök, och inte heller då väckte det hela någon diskussion.

Att utbilda personalen i de kommunala storköken i ekologisk tänkande är viktigt. Under novemberlovet arrangerades därför bussturer för ett 80-tal anställda till en gård i mellan-Skåne. Under en halvdag fick personalen i ord och handling se och lära hur det går till på en ekologisk gård. Kerstin Andersson från Ekologiskt Marknadscentrum föreläste "Från ord till bord" innan trelleborgarna hälsade på hos Martin Olsson och hans djur på Tofta gård.

- Alla tyckte det var väldigt intressant, säger Anna Malmberg. Vi fick se hur djuren har det, de mår bra av att vara ute.

Erfarenheterna från studiebesöket ska nu omsättas i verkligheten. Personalen i storköket blir frontsoldater i arbetet att övergå till en mer

djur och naturvänlig kosthållning. Utan deras insats blir det politiska beslutet bara ord på ett papper.

Miljön i fokus

Varför vill då Trelleborgs kommun satsa på en ökande andel av ekologiska livsmedel? Skälen är flera, att arbeta för en bättre miljö och ett hållbarare samhälle är några. Genom att satsa på ekologiska råvaror bidrar Trelleborg till att minska risken att grundvatten och människor blir förgiftade av bekämpningsmedel och att Östersjön och andra vattendrag drabbas av övergödning som ett resultat av flitigt användande av konstgödsel. Den biologiska mångfalden vinner på ekologisk mat, djuren får leva ett mera naturligt liv med att böka, beta och sprätta runt. Att miljö-tänkandet ligger i tiden är en annan viktig faktor, att värna om djur och natur är självklart för allt fler.

I Malmö kommun startade arbetet med miljöarbete i skolrestaurangerna redan för tolv år sedan. Det började med ekologisk smörgåsgurka, 2002 följde ekologisk mjölk. För två år sedan

använde Malmö kommun drygt en fjärdedel av sin livsmedelsbudget på ekologiska livsmedel, i fjol hade siffran ökat till en tredjedel och 2012 har Malmö som mål att alla livsmedel ska vara ekologiska. Om man når dit blir antagligen Malmö bäst i världen på ekologisk skolmat inom offentlig sektor.

Nu har Trelleborg hoppat på samma tåg. Ju fler kommuner som tar beslut i den här riktningen, ju större blir kraven som riktas mot producenterna. Utvecklingen av ekologiska livsmedel för storhushållen kommer att få en stark skjuts framåt i takt med att efterfrågan ökar.

- Vi har tagit hem och provat ekologiska grönsaker och det är ingen skillnad, säger Anna Malmberg. Vi serverar mycket rotfrukter redan idag, kålrötter, rotselleri och vitkål bland annat. Det är billigt, nyttigt och gott.

- Dessutom har vi en thailändsk kokerska i köket, hennes salladsdressingar är mycket uppskattade...

Ingrid Wall

Goda råd för hälsa och miljö

Att välja ekologiska livsmedel är att göra ett val för naturen och miljön. Det finns inga vetenskapliga tester som visar att det är skillnad i näringsinnehållet mellan ekologiskt odlade och konventionellt odlade livsmedel. Ekologisk vispgrädde är lika fet som "vanlig" grädde...

Detta beror på att sträng

kontroll ska se till att de bekämpningsmedel som används vid konventionell odling inte gör produkten skadlig för människan. Däremot kan påverkan bli stor både på miljön och på de som arbetar med varorna. Långa transporter utgör också en miljöbelastning.

Livsmedelsverket arbe-

tar just nu med att ta fram kostråd som tar hänsyn till hälsa och miljö. En enkel tumregel är att välja närproducerad och säsonganpassad mat, äta mycket frukt och grönt, gärna ekologiska och vara sparsam med socker och fett.

• Ät mer av frukt och grönsaker

- Välj efter svensk säsong
- Välj svenska äpplen och rotfrukter
- Minska konsumtionen av bananer, citrusfrukter och vindruvor
- Använd främst svensk spannmål, öka inte ris-konsumtionen
- Välj potatis från närområdet
- Öka mängden baljväxter, helst svenskodlade

- Minska köttkonsumtionen
- Välj svenskt kött och mjölkprodukter från djur som ätit svenskt foder
- Välj gärna svenskodlad och inhemskt förädlad rapsolja, minska andelen olivolja och palmolja

Ingrid Wall

Ta cykeln till Skegrie!

Nu planerar Vägverket att sätta spaden i jorden för cykelleden mellan Trelleborg och Skegrie. Det är ett gammal önskemål som går i uppfyllelse, under många år har de boende i främst Skegrie och Västra Tommarp efterlyst en säker cykelväg till och från Trelleborg.

Idag hänvisas cyklister och gående till väg 635, Tommarpsvägen. Den är smal och saknar vägren. I takt med att de båda gamla stationssamhällena byggts ut har behovet av en säker cykelväg ökat. Båda byarna växer kraftigt och det finns planer för ytterligare expansion de närmaste åren.

I april träffade Vägverket och kommunen avtal om cykelvägen. I detta sades bland annat att de båda parterna ska svara för vars hälften av kostnaderna som nu är beräknade till 6,2 miljoner kronor.

Kommunstyrelsen har diskuterat ärendet och fastnat för ett av de två alternativ som utretts. Sträckningen man enats kring går från Skegrie längs med väg 635 fram till cirka 300 meter väster om Tommarp. Där viker den av mot sydost och följer den gamla banvallen genom byn. Öster om samhället är banvallen borta och här anläggs cykelvägen över åkermarken. Därefter leds trafiken in på det enskilda vägnätet kring Ståstorp. Den sista biten söderut mellan det enskilda vägnätet och den befintliga gång och cykelbanan längs Hedvägens förlängning anläggs över åkermark. Totalt blir cykelvägen cirka 4,5 kilometer lång, varav den nyanlagda vägen blir runt 2,9 kilometer.

Pigg efter pensionen? Eva och Cecilia visar vägen

För många människor är steget från yrkesverksam till pensionär inte helt enkelt att ta. Från ena dagen till den andra styrs inte längre livet av väckarklocka och kalender. Tid går från att vara en bristvara till att finnas i överflöd. Hur ska man på bästa sätt ta tillvara den nya friheten?

Nu finns hjälp på vägen. Trelleborgs kommun har tillsammans med Region Skåne dragit igång projektet Hälsofrämjande besök.

– Vi vill engagera och stimulera till ett fortsatt aktivt liv, såväl fysiskt som socialt, säger hälsoinformatörerna Cecilia Karlsson och Eva Swenson.

För några veckor sedan fick 424 personer, födda 1941 och bosatta i Trelleborgs kommun, ett brev från Cecilia och Eva.

– Vi bjuder in till ett hälsofrämjande besök där vi talar om samband mellan kost, motion, sociala aktiviteter och hälsa, informerar om var man söker vård i kommunen och ger tips och råd om vart man kan vända sig.

Valfritt

Det finns tre alternativ att välja på för de som nappar på erbjudandet. Hembesök, besök hos hälsoinformatörerna eller gruppträff är den meny som står till buds. Denna första kontakt beräknas ta en timma.

– Vår förhoppning är att besöket ska motivera, ge möjligheter till förändring och uppmuntra till en positiv livsstil. Målet är att behålla och kanske rentav öka livskvaliteten.

Projektet stöds av Socialstyrelsen och kommer att pågå under hela 2009. Ett tidigare projekt var inriktat på människor som sökt vård akut fem gånger under en tidsperiod. Nu har man valt en annan väg – att gå ut till alla människor som är 67 år gamla, oavsett om vederbörande har eller har haft någon kontakt med sjukvården.

– Att vi valt just personer födda 1941 beror på att de nyligen lämnat arbetsmarknaden och att man här fortfarande kan påverka deras livsstil, säger Eva Swenson. Vi hoppas att runt hälften av de 424 personerna vill vara med. Brevet är första steget, nu kommer vi att följa upp detta genom att ringa upp samtliga och erbjuda ett besök. Nästa steg blir att bilda grupper, göra hembesök eller ta emot enskilda besökare.

Verktöglådan som Cecilia och Eva öppnar har ett brett innehåll. Den innehåller föreläsningar om exempelvis kost, sömn eller ohälsa, gruppverksamhet i form av exempelvis stavgång eller matlagning, och ett nära samarbete med föreningsliv, vårdsektorn, friskvården, an-

Foto: Ingrid Wall

hörigcenter och andra organisationer som arbetar med inriktning på människors fysiska och psykiska hälsa.

– Vi betonar också den sociala biten, menar Cecilia. Om vårt projekt kan leda till att människor hitta nya vänner har vi lyckats. Vår uppgift är att lyfta fram och peka på allt det som gör att livet blir meningsfullt.

Starkare tillsammans

Att kommunen och regionen arbetar samman öppnar många möjligheter.

– Att arbeta för att förbättra kommuninnevanornas hälsa och livskvalitet är en viktig uppgift, menar socialchefen Karin Cederholm. Tillsammans med regionen har vi bestämt oss för syftet med projektet, nu ska vi fylla det med innehåll.

Sjukhuschefen Magnus Heiman är inne på samma linje, att arbeta tillsammans

gör att ett plus ett blir mer än två;

– Ett projekt som detta har stor betydelse för befolkningens hälsa, genom att arbeta förebyggande kan vi påverka människors hälsa och livskvalitet.

Cecilia och Ewa ser fram emot många och givande samtal med trelleborgarna framöver.

– Vi tror att det finns en vilja hos många att fortsätta vara aktiv, också när man lämnat arbetslivet. Vi vill ge en knuff i rätt riktning och hjälpa människor på den vägen.

Ingrid Wall

Fotnot: Cecilia Karlsson nås på telefon 0708-817 655 eller via e-post cecilia.karlsson@trelleborg.se, Eva Swenson har telefon 0768-871 925, e-post eva.swenson@skane.se.

Leader utvecklar Söderslätt

Nu ska landsbygden på Söderslätt få nytt liv. Nyligen öppnade EU-projektet Leader kontor i Anderslöv. Härifrån ska arbetet med att utveckla Skånes sydvästra hörn ledas. Fram till 2013 finns totalt sextio miljoner kronor att tillgå för ändamålet.

EU:s landsbygdsutvecklingsprogram Leader har funnits på kontinenten sedan 1991 och kom till Sverige fem år senare. Det är dock först nu som Skåne kommit in i bilden. För ett år sedan enades Vellinge, Trelleborg, Skurup, Svedala och Malmö (!) att samarbeta kring utvecklingen av Söderslätt

med omnejd. Att storstaden Malmö får vara med beror på att kommunens södra delar betraktas som landsbygd.

– Tanken med Leader är att alla goda krafter ska samlas kring utvecklingen av landsbygden, säger Patrik Holmberg från Trelleborg som sitter i styrelsen för Leader Söderslätt. Det innebär att byalag, små och stora företag, ideella föreningar och den offentliga sektorn arbetar tillsammans för att få en mer levande landsbygd.

– Aldrig förr har någon tagit en så här heltäckande grepp att utveckla Söderslätt, och vi har stora förhoppningar

på projektet. Det här kan leda till att många nya arbetstillfällen skapas och att Söderslätt blir mera känt som besöksmål.

Under det år som gått har en så kallad LAG-grupp, Local Action Group, med representanter från ideella, privat och offentliga sektorn tagit fram fem mål som Leader Söderslätt ska arbeta efter. Dessa handlar om att stärka förutsättningarna för ett gott liv på landsbygden, att visa omsorg om och utveckla landskapet och dess kännetecken, att förbättra möjligheterna till företagsamhet, att utveckla starka band till

staden och att utveckla Söderslätt som besöksmål.

Arbetet med att fördela pengarna till olika projekt kommer att ledas från kontoret i Anderslöv. Detta är inrymt i gamla kommunhuset vid torget. Från årsskiftet räknar Leader-ledningen med att verksamheten ska vara i full gång.

Ingrid Wall

Fotnot: Mer information om Leader finns på Trelleborgs kommun www.trelleborg.se under rubriken Näringsliv samt på www.soderslatt.com.

Hårdare regler ger nyårsro åt fyrfota

Foto: Susanne Nilsson

Vettskrämda hundar, söndersprängda brevlådor, oväsen och skräp. Eller vackert skådespel på en mörk nyårshimmel.

Det finns två sidor av traditionen med nyårsfyrverkeri. För många, inte minst hundägare, är veckorna kring årsskiftet en period av elände. Otaliga djur far illa av raketer och smällare. Enda utvägen för många mattar och hussar är att droga ner sina fyrfota vänner.

I år kommer Trelleborgs kommun att tillsammans med Polisen ta nya grepp för att stävja missbruket av fyrverkeripjäser. Enligt lokala ordningsstadgan är det bara tillåtet att fyra av raketer kring tolvslaget på nyårsmattan. Nya riktlinjer från polisens sida gör att man inte längre kommer att se mellan fingrarna på de som skjuter av fyrverkeripjäser på andra tider.

- Vi kommer också att gå ut till försäljningsställena och

peka på vikten av att fyrverkerier bara får säljas till personer över arton år. Den som överträder reglerna riskerar att bli av med sitt tillstånd, säger Måns Krook, brandingenjör på Räddningstjänsten i Trelleborg och den som lett en arbetsgrupp som har till uppgift att minska olycksriskerna, nerskräpningen och olägenheterna för såväl djur som människor.

Hundratals skadade

Förra årets nyårsfirande föranledde Räddningsnämndens ordförande Patrik Holmberg att skriva till kommunstyrelsen och kräva åtgärder. Varje år uppsöker runt 300 personer i Sverige akuttagningar för att de skadats av fyrverkerier. Hundratals bränder inträffar varje år av de pyrotekniska pjäserna. Lidandet för främst hundar är mycket omfattande. Många hundägare kan knappast vistas ute med sina djur under andra halvan av december.

- Vi undersökte möjligheten att förbjuda fyrverkeri i Trelleborgs kommun, men det är inte möjligt enligt gällande lagstiftning, säger kommunjurist Jonas Rosenkvist. Inte heller kan vi förbjuda försäljning, men däremot kan vi se till att de regelverk som finns verkligen efterlevs. Det handlar både om försäljning och hantering.

Polisen har deltagit i arbetet och har utarbetat nya riktlinjer för hur de ska komma tillrätta med ofoget. Bland annat kommer poliserna att kunna beslagta fyrverkeripjäser som återfinns hos minderåriga. Erfarenheten visar att det ofta är just personer under arton år som missbrukar smällare och raketer.

För tillfället finns ett femtontal försäljningsställen i Trelleborg som har tillstånd att lagra och sälja fyrverkeripjäser. Före och under försäljningsperioden kommer dessa att få information och personligt besök av myndig-

heterna i syfte att ordentligt trycka på vikten av att inte sälja smällare och raketer till underåriga. Eventuellt kommer också Skattverket att delta i arbetet.

- Vi planerar också att informera ungdomar och deras föräldrar om farorna med fyrverkeripjäser, säger Måns Krook. Varje år inträffar tragedier när människor inte följer de regler som finns. Vår förhoppning är att vi ska kunna eliminera dessa genom att informera och kontrollera. Kan dessutom Trelleborgs hundar vistas utomhus under veckorna kring jul och nyår så är mycket vunnet.

Ingrid Wall

Fotnot: Mer information och goda råd kring fyrverkerier finns på Trelleborgs hemsida www.trelleborg.se under menyalternativet Trygghet och säkerhet.

Kassan på Rådhuset stänger

Kommunens ekonomikontor har beslutat att stänga sin kontantkassa med hänsyn till den senaste tidens ökade rånrisiker.

Från och med den 1 november 2008 så kommer Trelleborgs kommuns ekonomikontor inte att ta emot kontant betalning av exempelvis fakturor. Kommunen har avtal med Swedbank och betalningar hänvisas till deras kontor i närheten av Rådhuset. Swedbank har öppet mellan 10.00-18.00 samtliga vardagar.

Kunglig glans över EM?

Nästa år arrangeras EM för juniorer i taekwondo i Trelleborg. Förberedelserna har pågått under lång tid och det ser ut som om flertalet av Europas nationer kommer att medverka vid den stora tävlingen som äger rum i slutet av maj månad.

- Det hade förstås varit extra glädjande om vi kan få kunglig glans över tävlingarna, säger kommunstyrelsens ordförande i Trelleborg Ulf Bingsgård. Därför ber jag nu landshövdingen Göran Tunhammar om hjälp att bjuda in någon från kungahuset till EM i Trelleborg.

Eldsjal bakom arrangemanget i Trelleborg nästa år är Chakir Chelbat, domaren som blev världsberömd i OS sedan han blivit nerslagen av en kubansk tävlande.

Forum på Skånebesök

Ledningen för Forum för Levande historia besökte Trelleborg för en tid sedan. Intendent Eskil Franck och hans medarbetare besökte Malmö och Trelleborg för att närmare lära känna delar av det nätverk som varje år genomför olika former av manifestationer kring Förintelsens minnesdag 27 januari.

-För oss är det väldigt viktigt att lära känna nätverket ute i landet, sa Eskil Franck. Kunskapen och engagemang är stort på många håll, inte minst här i Trelleborg.

Nästa år infaller Förintelsens minnesdag en tisdag, och detta kommer att uppmärksammas såväl dagtid för skolelever som kvällstid för allmänheten.

Fångad av en fluga

Fångad av en fluga. Är det verkligen möjligt? Ja OM! hälsar man från museet i Trelleborg, som på lördag, den 29 november inviger en stor utställning om detta fängslande lilla väsen. Men det handlar ju inte om vilka flugor som helst, vackra och lockande varelser är det som gäller – om än aldrig så konstgjorda.

Utställningen lotsar besökaren rakt in i flugfiskarens fantastiska värld. Historik, teknik, utrustning, flugor, flugbindning och konst – glädje, spänning och passion! Utställningen håller öppet ända fram till förste mars – missa den inte! Öppet tisdagsöndag klockan 13 - 17.

Foto: Trelleborgs Museum

Fira en Cool jul

Den 30 november, julskyltningssöndagen, kommer Britta och Mälitta tillbaka till Trelleborg. I Parken med start klockan 15 kommer paret att ge sin version av julstök. Under rubriken "En riktigt cool jul" får publiken göra ett besök hemma hos Britta och Mälitta där julförberedelserna i full gång. Britta är tuffare än någonsin, hon är till och med bästis med tomten.

Mälitta är jättelycklig! Äntligen får hon öva lucia, ha ljus i håret och lång vit klänning. Julafton närmar sig med stormsteg och än är det massor kvar att göra. Och fundera över...

Biljetter till familjeföreställningen säljs i förköp på biblioteket i Trelleborg för 75 kronor, 50 kronor för innehavare av TA:s Lustkort.

Familjeföreställning fullspäckad med julstämning och härlig musik!

Tufft schema för lucia

Också i år får Trelleborgs lucia ett tufft arbetschema, hon och hennes tärnor ska uppträda inte bara på hemmaplan utan också i Sassnitz och Lübeck. Till Sassnitz far ljusbärarna redan 28 och 29 november, för att vara tillbaka och delta i Lykttändningsceremoni 30 november.

3 december är det PRO:s medlemmar som ska få njuta av skönsången, dagen därpå deltar luciakandidaterna i Julveckan på Rådhuset. Den 5 december klockan 18 kröns Lucia i kyrkan. Redan samma kväll åker hela följet till Lübeck. Den 11:te framträder luciataget på Vattentorget, den 12:te är avsatt för framträdanden hela dagen. Också hela luciadagen, den 13:de är avsatt för framträdanden. Bland annat kommer lucia att finnas på Valen klockan 12 och i Gärdslövs kyrka klockan 18.

Luciaföljet kommer också att spela in en CD-skiva som säljs i samband med framträdandena. Den som vill följa ljusbringerskorna kan göra det via <http://www.trelleborgslucia.blogspot.com/>.

Årets luciakandidater är Malin Nilsson, Amelie Rosquist, Amanda Greiff, Mimmi Andersson, Elin Persson, Mimmie Dahlberg och Johanna Olsson-Jönsson.

Julkul en hel vecka i Trelleborg

I år kommer julen till Trelleborg redan i november...

30 november, första advent, är det julskyltning och lykttändning, helt enligt traditionerna. Men juleriet tar inte slut med detta, julbyn på Rådhuset kommer att stå kvar en hel vecka, och såväl bodar som scen kommer att fyllas med aktiviteter varje dag. Bland annat kommer en del av stadens idrottsföreningar att drabba samman i en för dem ovanligt gren – nämligen körsång...

Varje år gör parkförvaltningens personal julfint på Rådhuset. En mäktig julgran reses, bodarna smyckas och julstämningen brukar infinna sig lagom till eftermiddagen den första advent. När skyltsöndagen är överstämningen och lykttändaren gjort sitt jobb, tas julbyn bort igen. Mycket jobb för en kort tid tycker de evenemangsansvariga i Rådhuset och har där-

för beslutat sig för att satsa på en hel julvecka i centrum.

Redan på sensommaren hölls ett första möte med föreningslivet som genast var med på noterna. Snabbt fylldes de fyra bodarna med intresserade som på olika sätt vill bidra med julstämning och julklappstips till trelleborgarna.

- Vi fick väldigt bra kontakt med många föreningar under jubileumsåret, säger kulturchefen Jörgen Flink. Det bygger vi vidare på nu, och bland annat kommer vi varje kväll klockan 18 att kunna bjuda på körsång från scenen på Rådhuset.

Mer körsång blir det på lördagen. Fem av stadens idrottsföreningar kommer att mötas i Körkampen, där det så småningom ska utkristallisera sig vilken idrott som fostrar bäst sångare. Är det manne handboll, fotboll eller rentav rugby?

Julbyn kommer att vara öppen måndag till fredag klockan 15 till 19, lördagen 6 december mellan klockan 10 och 15. Varje vardag mellan 16 och 17, lördag mellan 11 och 12, finns jultomten på plats för att ta emot barnens önskningar.

Också eleverna på Söderslättsgymnasiets barn och fritidsprogram har engagerat sig i julveckan. De kommer att medverka på olika sätt för att engagera de yngre besökarna. Entusiasmen är stor bland ungdomarna som arbetar med en lång lista med tänkbara uppslag, allt från fiskedamm till ponnyridning och hembakta godsaker.

Varje dag klockan 17.17 kommer en speciellt inbjuden person att "ringa in julen". Kända och okända trelleborgare att bjudits in för att göra en betraktelse eller kåsera kring julen och vad den betyder. Förste talare är kyrkoherde Gustav Center-

vall som traditionsenligt talar första advent i samband med lykttändningsceremonin.

Julveckan avslutas på söndagen, andra advent, med Joolfest på Trelleborg. En sådan arrangerades också i fjol, och här är temat ljus. Marschaller och levande eld lyser upp vikingaborgen där olika arrangemang kommer att hjälpa till att skingra vintermörkret.

- Vår förhoppning är att julveckan ska bli tradition, säger Jörgen Flink. Det är vårt sätt att få människor att stanna upp ett litet slag och njuta av julens budskap om gemenskap och glädje. Genom att variera programmet från dag till dag hoppas vi förstås också att många vill göra ett besök på Rådhuset varje dag under julveckan.

Ingrid Wall

Vem får tända Trelleborg?

Sedan 1980-talet har en person eller förening fått hedersuppdraget att tända Trelleborg. Vid en speciell ceremoni under julskyltningssöndagen tänds juljusen längs Algatan, på Gamla Torg, Rådhuset och Olof Palmes plats.

Vem som får uppdraget är en väl förborgad hemlighet

Följande personer har tidigare år utsetts att tända Trelleborg:

- 1984 Krister Kristensson, tränare TFF
- 1985 Idrottsföreningarnas Mikaeli marknad
- 1986 John-Olof Löfberg, bokhandlare
- 1987 Egon Brinck, museum Smygehavn
- 1988 Alf Näslund, reklamkonsulent
- 1989 Lisbeth Gisselquist, bibliotekarie
- 1990 Janne, Jan-Axel Linell, studierektor
- 1991 Centralskolans klass 5 a, Vi i femman
- 1992 Bengt Cederberg, lagledare TFF
- 1993 Bent Kristiansen, Borgmester Holbaeck
- 1994 Bertil Meissner, ordförande Pingvin Rugby Club
- 1995 Gusten Gustavsson, kulturarbetare
- 1996 Mats Olsson, Trelleborg
- 1997 Lena Olsson, Arbetsmarknadsenheten
- 1998 Ingrid Wall, journalist Trelleborgs Allehanda
- 1999 Per Frensdahl, organist Trelleborgs församling
- 2000 Jarl Svensson, Mikaeli Marknadskommitté
- 2001 Trelleborgs Simsällskap
- 2002 Jan Troell och Agneta Ulfsäter Troell, regissör och författare
- 2003 Pingvin Rugby Club, damlaget
- 2004 Chakir Chelbat, Trelleborgs Tae Kwon-do Klubb
- 2005 Amanda Ooms, skådespelare, författare, konstnär
- 2006 Fredrik Persson och Jan Eriksson, Trelleborgs FF
- 2007 Gunnar Nelby, IFK handboll

Kalendern

I kalendern hittar du ett urval av olika evenemang. Kalendern är inte fullständig och vi reserverar oss för eventuella ändringar.

Fler evenemang och info finns på www.trelleborg.se/evenemang.

Tips om evenemang mailas till turist@trelleborg.se.

Utställningar

22.11-13.12 3 Bildmakare visar måleri, grafik, plåt och skulpturer, Garvaregården.

22.11-13.12 Inger Weichselbaumer, raku och brons på Tingshuset.

29.11-1.3 Fångad av en fluga på Trelleborgs museum.

23.11-7.12 Keramik, glas, måleri på Kulturbruket.

-30.11 Klippt & Skuret på Axel Ebbes Konsthall.

6.12-8.2 Konstinköp under 2000-talet. Enutställning med det måleri, skulptur och textil som kulturnämnden köpt in sedan millenieskiftet.

Idrott

Palmstaden spelar innebandy

13.12 Skillingaryd
10.1 Engelholm
22.1 Malmö
25.1 Carlshamn
7.2 Willand

6.12 SM i Taekwondo i Söderslätthallen.

Elitserien i Handboll, IFK Trelleborg spelar på Söderslätthallen
7.12 kl 17 Redbergslids IK
14.12 kl 17 H43
22.12 kl 19 IF Guif
4.2 kl 19 IFK Ystad HK
11.2 kl 19 Lugi HF
25.2 kl 19 Hammarby IF

Julmarknad

29-30.11 kl 10-17 Idrotts- hemmet, Skegrie.

29-30.11 kl 10-16 på Boste Fritidsmöbler, Boste.

29-30.11 kl 11-16 i Rotundan, Parken.

30.11, 7.12, 14.12 Advent på Bodarpgården.

Musik

27.11 kl 16 Tord med trio på Café Vattentornet.

29.11 kl 18 Ljus på Mörck i Parken.

30.11 kl 13 Sonja, Shirley & Sanna på Valen.

30.11 kl 18 Adventskonsert i S:t Nicolai kyrka med S:t Nicolai Kyrkokör.

4.12 Minikonsert med Kulturskolans elever på Axel Ebbes Konsthall.

5.12 kl 18 Julkonsert med Kulturskolans elever och kröning av Trelleborgs Lucia i S:t Nicolai kyrka.

7.12 kl 18 Julkonsert med Symfoniorkester i S:t Nicolai kyrka.

9.12 kl 20 Julkonsert med Trelleborgs kammarkör på Axel Ebbes Konsthall.

11.12 kl 16 Trelleborgs Lucia och Kiddes Combo på Café Vattentornet.

11.12 kl 17 Julshow med Goodmankvartetten m.fl. på Kulturhuset.

14.12, 21.12 kl 16 Julkonsert på Villa Ancora.

14.12 kl 16 och 18:30 Julkonsert med Trelleborgs Musikkår i S:t Nicolai kyrka.

28.12 kl 15 Rockis och Poppis öser med tjejerna Duris och Mollis i Parken.

Program julveckan

Söndag 30 november
Traditionell julslytnings-söndag med julmarknad på Rådhusorget och lyktetändning. Start klockan 15 på Olof Palmes plats.

Måndag 1 december
Öppet 15-19, I bodarna Söderslätts gymnasiums Barn och fritidsprogram, Dixies Linedance och Trelleborgs Basket. På scen kl 18 Lasarettskören Stämbandet, Dixies Linedance.

Tisdag 2 december
I bodarna – IOGT/NTO, Barn och fritidsprogrammet, PRO Väster Jär, Trelleborgs Basket. På scen kl 18 Kyrkokören.

Onsdag 3 december
I bodarna Kvinnojouren, Trelleborgs Basket. På scen kl 18 Trelleborgs Aerobic.

Torsdag 4 december
I bodarna Nattvandrarerna, Round Table, Riksteaterföreningen, Trelleborgs FF, Trelleborgs Basket. På scen kl 18 Trelleborgs Lucia.

Freitag 5 december
I bodarna Lions Chokladhjul, Trelleborgs Musikkår, Trelleborgs Kammarkör, Musikens Vänner, Trelleborgs Basket. På scen Körer och musik kl 16-19.

Lördag 6 december
Öppet 10-15. I bodarna Lions chokladhjul, Gamla Trelleborg, BK Skegrie. På scenen

Körkampen kl 12, i övrigt musik.

Varje dag 16-17 Jultomten på plats för att ta emot barnens önskningar.

Varje vardag 17.17 "I ringen", en Trelleborgsk personligt talar om julen, på lördag 14.14

Söndag 7 december
Joolfest, Ljusfest på Trelleborg kl 15-19.

Övrigt

27.11, 11.12 kl 19 Blomsterbindning, Blomsterpaviljongen, Östra Torp. Anmälan till Studieförbundet Vuxenskolan telefon 0410-18 425.

28-29.11, 4-6.12, 11-13.12. Julkrubb med Teater Tittin på Horizont. Förköps i receptionen på Hamngatan 9 eller telefon 0410-188 99.

30.11 kl 15 En riktigt cool jul med Britta och Mälitta i Parken.

-11.12, torsdagar kl 18.30 Storbingo i Parken

1-5.12 kl 9.00 och 10.15 "Julänglarnas äventyr på Tippen" heter årets nyskrivna julspelesteater som vänder sig till barn. Julspelet framföres 2 gånger/dag. S:t Nicolai kyrka.

1.12 kl 19 KL 7 Capoeira. Det är en brasiliansk kampkonst där själva kampen döljs i en kraftfull dans. Kulturhuset.

3.12 kl 18 Föreläsning – Livsenergi, på Hamngatan 9.

5.12 kl 19 Vegetariskt julbord på Östra Grevie folkhögskola. Anmälan till Annika Wenngren, 0410-330119.

Öppettider

Under jul och nyårshelger- na gäller särskilda öppettider. Besök www.trelleborg.se för mer information.

Anhörigcenter
Västergatan 33
Tel 0410-73 39 87
Tis-Tor 09.00-12.00
Mån, fre stängt

Axel Ebbes Konsthall
Lör-Sön 13-16

Badhuset
Renovering pågår. Se öppettiderna på www.trelleborg.se/badhus som uppdateras efterhand som renoveringen pågår.

Biblioteket
Stortorget
Mån-Tor 10-19
Fre 10-18, Lör 11-14
Anderslöv
Mån, Tor 10-14, 15.00-18.30
Tis, Ons 13-17

Gislöv
Mån 12.30-15.00
Ons 12.30-14.00
Tis 12.30-19.00
Tors 12.30-17.00
Skegrie
Mån, Fre 12.30-15.00
Tis, Tor 12.30-16.30
Ons 16-19

Smygehamn
Öppet dagligen
Bemannat tors 14.30-15.30
Bokbussen
Ring 0410-73 31 80,
0708-817 188

Familjecenter Backafall
Syster Jennys väg 6
Mån-Tor 09.00-16.00
Fre 09.00-14.30

Hattmuseét
Sista lördagen i månaden kl 10-14

Medborgarkontoren
Sockenvägen 2B:
Mån - Fre 09.30 -13.30
Stängt vecka 28-32
På biblioteket:
Mån - Tor 10.00-18.00
Fre 10.00-16.00

Sjöfartsmuseét
Lörd 10-14, sönd 13-16

Trelleborgs museum
Tis-Sön 13-17

Ungdomsgårdar
Anderslöv
Mån-Fre 16.00 - 21.45
Backafall
Mån, tis, tor, fre
14.30-17.15, 18-21.45
Lör 14.30-17.15, 18.00-21.45

Ons gruppverksamheter
Filmverksta'n Backafall
Mån, ons 09.30-17.30
Tis, tor 14.00-17.30

Gasverket
Må-Tor 15-22
Fre-Lör 15-23
Tjejloftet
Mån, tis 17.00 - 22.00
Smygehamn
Tis, tor 18.00 - 21.30
Fre 18.00 - 22.00

Högt betyg åt Trelleborgs hemsida

I en rykande färsk undersökning har trelleborgarna och kommuninvånarna i 11 andra kommuner fått värdera vilka tjänster de har störst behov av på kommunernas webbplatser.

3 600 telefonintervjuer, varav 300 stycken i Trelleborg har genomförts under våren samt hösten.

Detta var en uppföljning av en liknande undersökning som genomfördes 2006. Då deltog 8 kommuner, däribland Trelleborg.

Av de som använder Internet är det 55 % i Trelleborg som besöker kommunens hemsida regelbundet,

vilket är högre än än i övriga kommuner som deltog i undersökningen. Genomsnittet ligger på 42 %. Vanligast är att besöka den någon gång per månad.

På frågan om möjlighet till kontakt med kommunens förtroendevalda via hemsidan uppger 46 % att det är viktigt att möjligheten finns. 62 % av dessa föredrar att använda e-post för kontakterna. Främst vill man kunna klaga på felaktigheter, följt av att kunna framföra åsikter och påverka.

För framtida service är intresset störst för elektroniska fakturor (52 %) och minst för att följa fullmäktiges möten i Webb-TV (23 %).

Behovet av olika tjänster inom olika områden, bland dem som använder Internet, under det kommande året ser i Trelleborg ut enligt nedanstående. Inom parentes anges procentsatsen för alla kommuner i undersökningen.

	2008	2006
Tekniska tjänster	33 % (27 %)	28 % (25 %)
Förenings och fritidsaktiviteter	32 % (30 %)	41 % (31 %)
Turism, underhållning och kultur	32 % (28 %)	47 % (38 %)
Söka bostad eller hantera byggärenden	22 % (19 %)	30 % (21 %)
Skola och utbildning	18 % (20 %)	23 % (24 %)
Barnomsorg	16 % (16 %)	17 % (17 %)
Följa politiska beslut*	12 % (16 %)	
Miljöregler för privatpersoner	10 % (16 %)	14 % (16 %)
Äldre och handikappomsorg	6 % (7 %)	10 % (11 %)

* Frågan är inte helt jämförbar med den från undersökningen 2006.

TÄVLINGEN • TÄVLINGEN • TÄVLINGEN • TÄVLINGEN • TÄVLINGEN • TÄVLINGEN

Kända trelleborgsbyggnader

Tycker du att meningarna i tävlingen nedan verkar märkliga så är det inte så konstigt. Vi har kastat om bokstäverna i olika kända byggnader i Trelleborg för att få fram de märkliga meningarna. Utmaningen är nu att på nytt kasta om bokstäverna i de konstiga meningarna för att hitta de byggnader som döljer sig bakom meningarna.

De rätta svaren vill vi ha in senast den 20 december under adress "Tävling, Vårt Trelleborg, Rådhuset, Alngatan 13, 231 83 Trelleborg". Det går också alldeles utmärkt att lämna in tävlingssvar på Rådhuset. Brevlåda

finns i ytterdörren mot Rådhusorget.

Den rätta lösningen i de färgade rutorerna på korsordet i förra numret var "Pumpkonst på Skördefest".

Fem vinnare har dragits ur högen med rätt insända svar till korsordet i förra numret av Vårt Trelleborg. Priser är översända till William Ganbert Lyckåsgatan 24, 215 65 Malmö, Christel Mårtensson, Engelbrektskatan 24, Kjell Andersson, Gärdslov 14, 274 94 Skurup, Monica Malmborg, Gråbrödersgatan 13 a, samt Beth Laneryd Stavstensvägen 291.

Mitt tävlingssvar

Namn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____

Ort: _____

Konstigt namn	Rätt svar
Bli kotte i be	
Tant tv tre one	
Ny gör det smalt ess is ät	
Platta sten lecra	
Hast e bud	
Tur kul kub ret	
Hur se då	
Var går den rage	
Tysk står deng	
En lav	